

Records batuts

La memòria funciona amb la complexa simplicitat d'una matrioixca". Per això, per més que tinguem la sensació que els records s'acaben, sempre n'apareixen de nous al darrere dels que hem encetat. L'Anna Sàez ja fa més de vuit anys que va obrint matrioixques, cada divendres, a la contraportada del *Segre*, sota l'epígraf d' *El retrovisor*. Un article setmanal que barreja lirisme, ironia, referències generacionals i reflexió intel·ligent a partir de records propis o de testimonis a qui l'autora ha conegut.

Acaba d'aparèixer (i ja era hora!) un recull amb una seixantena llarga d'aquests textos. El títol és d'una eloqüència deliciosa: *Batre records* (Fonoll, 2020). Té quatre parts. La primera, aplega mirades personals a episodis i personatges de la Guerra Civil, de la II Guerra Mundial, supervivents de Mauthausen... Històries tristes, de perdedors, de misèria, de guerra i de postguerra... Històries petites i humanes, vistes per algú que no ho ha viscut, però ho ha sentit explicar en primera persona, perquè "quan jo era petita, la majoria de la gent gran havia nascut al segle XIX". La segona part recull records propis, de la infantesa als anys 70, al poble, explicats sense nostàlgia, però amb una forta càrrega lírica i humana. Per als que som de la mateixa generació, moltes de les referències tenen

la força d'una magdalena proustiana. És un retorn al paradís rural de la infantesa, amb estufa al mig de la classe, menjador formal, pel·lícules de dos rombes... de quan "el món encara estava perfectament endreçat" i dominava "l'estètica del Duralex i la fòrmica". La tercera part recupera escenes dels anys 80, quan la infantesa ja havia quedat enrere. Hi surten, per exemple, "els guardians de la migdiada", vells que passaven l'estiu a l'entrada "en una cadira de bova, sense més distracció que una pala de matar mosques de color estrident"; o l'estrena de *Raíces*, que acaba desembocant en una reflexió sobre l'esclavitud en l'actualitat; o la projecció de *Blade Runner* al Bahía, que va coincidir amb la riuada del 1982; o les tribus urbanes als pobles, on "estar al dia sense internet i sense més món recorregut que la ruta de festes majors no era fàcil". L'últim bloc és una passejada per la vida d'artistes històrics (Enric Granados, Ricard Viñes o les dones de la Generació del 27), personalitats recents (la primera i l'última classe de Pere Rovira, el retorn a Lleida d'Àngel Jové) i personatges anònims (com la cupletista de la Fuliola o el Robinson de la Mitjana).

"Cada article em sembla l'últim que seré capaç de fer", diu Anna Sàez, en el pròleg. Però els records no s'acaben, s'acumulen i, per a fortuna dels lectors, es recullen en llibres bellíssims com aquest. Poques ratlles després, reconeix que "se m'acabarà abans el temps que les idees".

